

«*Mangfold og fordypning*»

Rammeplan for *kulturskolen*

- *rammer den meg?*

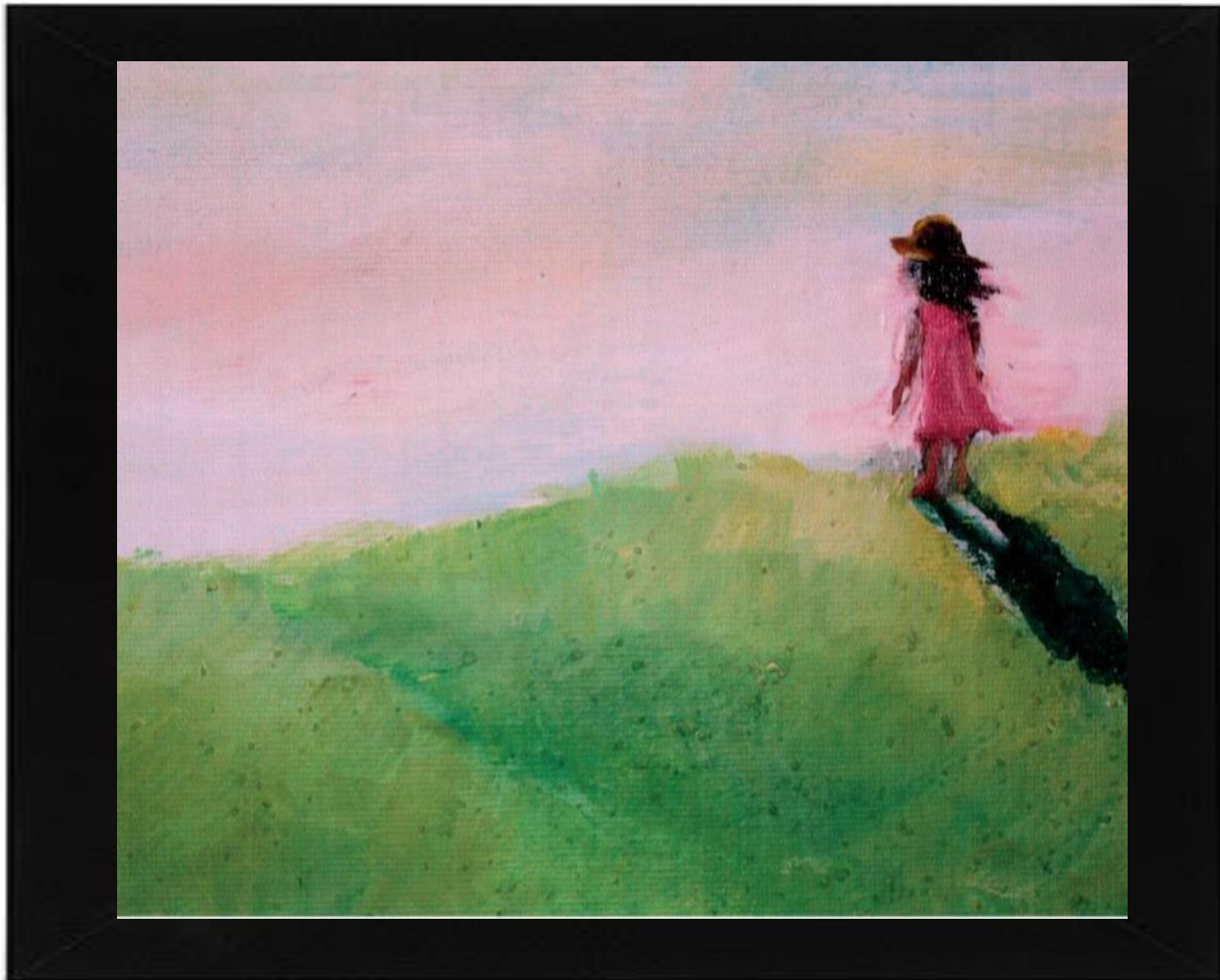

Ikke *bare* gøy på landet 😊! ..du kan bli ramma!

*«En natt slo lynet ned i senga inne hos han pappa
Det slo'kke ned hos oss. Vi lå i kottet under trappa.
Den natta da var mor i byn så hu ble ikke ramma
Men Magda gikk i flere dar med ene benet lamma!
Gøy på lanne', gøy på lanne', såntno har'kke vi i
byn!»*

Vers ofte strøket av sensuren på grunn av sterke scener!

Rammeplanen er rammen som holder bildet på plass! – men rammen er stor og rommer mye!

To strategier for kvalitet, endring og virke

■ Regelverksstrategien:

- Virkemidler: Lov, forskrifter, rundskriv
- Oppfølging: Tilsyn, kontroll, klagebehandling ift lovens minstekrav (lovlighet)

■ Utviklingsstrategien

- Virkemidler: Kompetanse, utprøving, etikk, utviklingsarbeid, mot og vilje
- Oppfølging: Veiledning, støtte, bifall, aktiv oppfølging, brukerundersøkelser, ledelse ift kvalitet og lovlighet

Stortinget har i opplæringsloven vedtatt at alle kommuner skal ha en kulturskole

- Hver kommune skal ha en kulturskole (§ 13-6)
- Virkeform: «- organisert i tilknytning til skoleverket og kulturlivet elles.» (§ 13-6)
- Personale: Politiattest ved tilsetting (§ 10-9)
- Drift: Forvaltningslovens krav til utlysning, behandling og opptak (inkl. klagerett) etc. Taushetsplikt (§ 15-1)

Men kulturskolens samfunnsoppdrag er enda sterkere fundamentert:

FNs barnekonvensjon kap 30 og 31:

- Om etniske, religiøse og språklige minoriteters (herunder urfolk) rettigheter
- Barns rett til deltagelse i lek, fritid, kunst- og kulturaktiviteter

UNESCOs konvensjon om immateriell kulturarv

Kulturskolens «skjebne» – og mulighet

- Svært lite statlig, juridisk styrt rom: Sikret eksistens og litt til
- **Mulighetslandet** overlatt til den lokale eier å dyrke, så og høste
- **Vågestykkene:**
 - Våge å utfordre eier, våge å ta i mot utfordringen – og til selv å bli utfordret!
- Dilemma: Det er ikke ulovlig å drive en dårlig kulturskole

Hva er en rammeplan?

- Ingen entydig begrepsbruk i skolen ang planer: Normalplan, Mønsterplan, Læreplanverket, L97, Rammeplan, Læreplan for Kunnskapsløftet, LK06.....
- Begrepsbruken mer påvirket av tidens trender, begreper og ideer på vandring og vinder som blåser enn begreper med omforente definisjoner

Hva kan en læreplan være? Funksjon og status

- Et juridisk dokument
- Grunnlag for systemutvikling
- Retningslinjer for organisasjonsutvikling
- Inspirasjonsgrunnlag
- Ideologidokument

Kulturskolens rammeplan er ikke som andre innholdsplaner

- Kapittel 1 og 3: Formål, verdiforankring og fagplaner
- Kapittel 2: Slik bør kulturskolen være som institusjon/tjeneste
 - Om rammestruktur, utdanningskrav, dvs det lovforskriftene fastsetter for grunnopplæring og barnehage, og som der ligger utenfor innholdsplanen

Implementering

- = *få til å virke*
- = Fra plan til praksis
- Dette skjer når hver tar ansvar for sitt:
 - Kulturskoleeier (kommunestyret)
 - Rådmannen
 - Rektor
 - Lærere
 - Elever/foreldre

Rammeplanen – fra ideelt ønske til dokument med myndighet

- Læreplan for Kunnskapsløftet (LK06) fikk forpliktende myndighet for 428 skoleeiere (kommuner) ved at Stortinget vedtok at « – *departementet kan gje nærare føresegner.*»
- Rammeplan for kulturskolen kan bare få forpliktende myndighet for 428 skoleeiere (kommuner) ved at hvert kommunestyre vedtar den for sin kulturskole.

Planens sjel ligger i målbegrepet

- **Det skole/personale skal gjøre/legge** til rette for/bidra til
- **Pensummål:** Emner, stoff og tema som barn/unge/elever skal arbeide med
- **Generelle atferdstermer** (= kritisk sans, forskerlyst, sosiale holdninger etc.)
- **Atferdsmål** (= individuelle kompetansemål, sluttkompetanse) for det enkelte barn

Kulturskolens verdigrunnlag - 1

- Kulturskolen bygger på et humanistisk menneskesyn og på samfunnsverdier som fellesskap, ytringsfrihet, menneskeverd og demokrati. Det norske fellesskapet rommer et voksende mangfold av kulturelle uttrykk. Ved å anerkjenne og synliggjøre mangfoldet, kan kulturskolen bidra til å videreføre og fornye vår kulturarv. Å respektere andre kulturer enn sin egen forutsetter at en har kjennskap til sin egen kultur og har trygghet i egen identitet. Kulturaktiviteter skaper arenaer for tilhørighet og sosialt fellesskap og kan inspirere til deltagelse i det uenighetsfellesskapet som er en forutsetning for et fungerende demokrati.

Kulturskolens verdigrunnlag -2

- Kulturskolens hovedanliggende er å utvikle og ivareta kunstnerisk og kulturell kompetanse. Til grunn ligger et helhetlig syn på mennesket og ideen om at alle mennesker har formsans og uttrykksbehov som kan utvikles gjennom opplæring. Kunst- og kulturuttrykk berører grunnvilkår ved vår tilværelse som glede, lengsel, drømmer, melankoli og ensomhet, og er fundamentale i dannelsesprosessen.

Kjernespørsmålet:

- Hva er det å lære?
- Hvordan legger en til rette for læring?
- Hva er egentlig kunnskap?
- En tung erkjennelse for en gammel lærer: Meningen med å lære alt var ikke å skulle huske det. Det er vi alle levende bevis på!
- Læringens «black box» mellom INN og UT

Men enda viktigere:

- **Læringens egentlige kontekst og formål: «Å bli til som menneske!»**
- **Hva er et menneske – og når blir et menneske HELT?**
- **Til syvende og sist et grunnleggende ideologisk spørsmål – eller rettere sagt: En mengde spørsmål**

Om kulturskolers og andre skolars felles nødvendighet

- Å lære er ikke et transportprosjekt, men en reise
- Kunnskap kan komme alene, men blir værende som del av en helhet
- Og helheten er mer enn summen av enkeltdelene
- Magisk forenkling frister: Å lære = instrumentell forflytning («*Han talte og det skjedde!*»)
- Prinsippet om *REDUNDANS: Allsidighet, overlapping og utfylling*
Det danske eksempel

Det ideologiske landskapet -1

- Kunnskaps- og læringsdimensjonen:

Levering av
ferdig
kunnskap

Sosialkonstruktivistisk
læringsyn

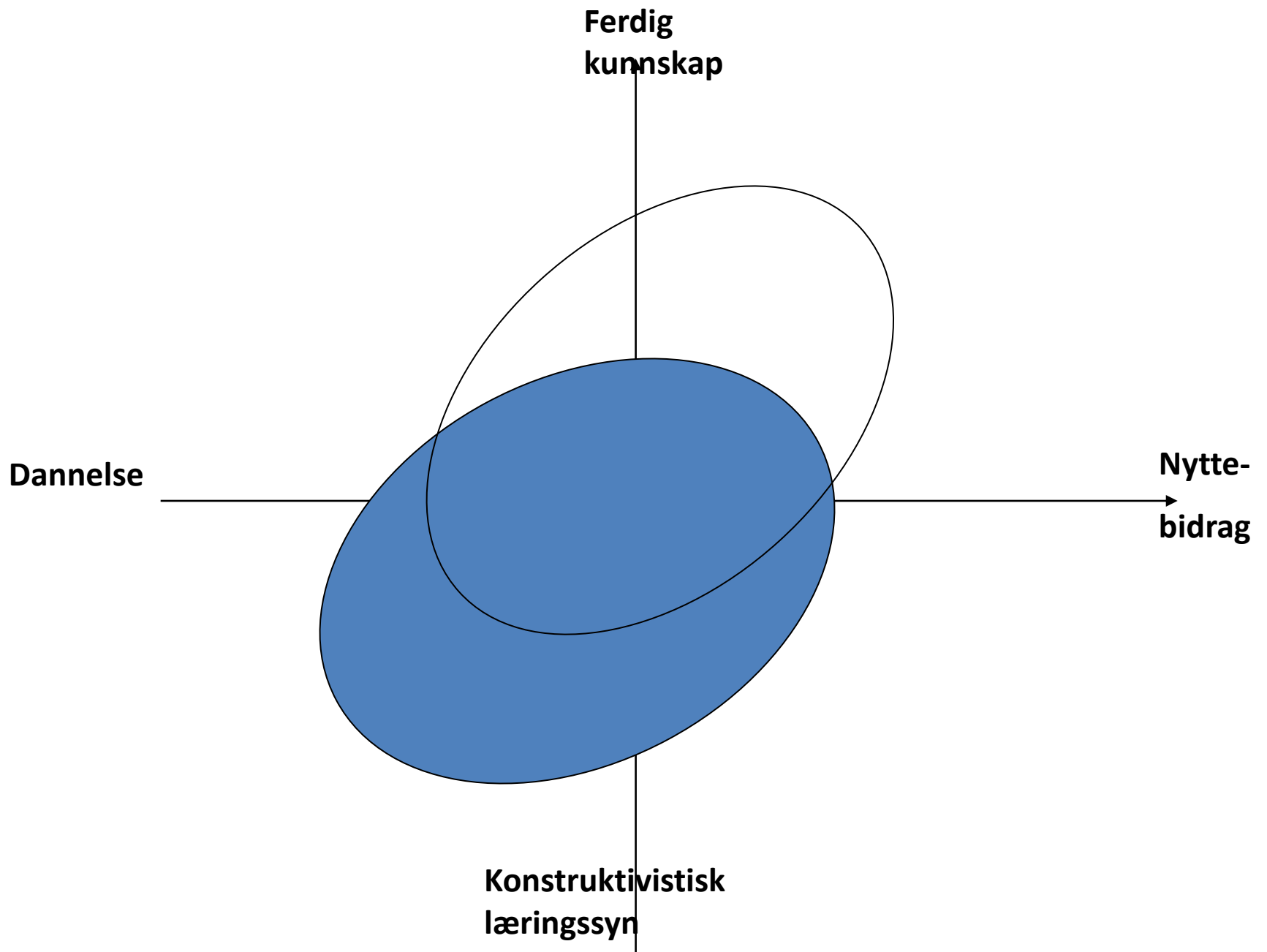
Det ideologiske landskapet - 2

Formålsdimensjonen:

Nytte

for samfunnet

Individuell
og kollektiv
dannelse

Dannelse – hva er det egentlig?

- Ingen presis definisjon
- «Det jeg kan når jeg har glemt det jeg har lært.»
- All læring har derfor et element av dannelse i seg.
- Kan vi si: Ulik kunnskap fører til ulik dannelse
- Derfor: Kunnskapsvalg ut fra formålsvalg
- Det store, krevende spranget fra formålsvalg til kunnskapsvalg

Litt om teorier for dannelse

- **Formale dannelsesteorier:**

Latin, matematikk? Når en får kunnskap om dette, gir det også kompetanse for noe mer.

- **Teorier om klassisk dannelse:**

At der fins et slags pensum av grunnleggende art som gir livs- og mestringskompetanse innenfor vår kulturelle kontekst.

- **Materiale dannelsesteorier:**

Grunnleggende ferdigheter og redskaper for livsbygging

Enda litt mer om teorier for dannelse

- **Kategorial dannelse** (Wolfgang Klafki):

At blant den enorme mengde av alt som kan læres må gjøres noen valg: Det typiske, det eksemplariske, det representative; det som gir mening her og nå, men som også kaster lys over og gir grunnlag for gode veivalg i resten av livet.

Igjen: Menneske!- du er skapt til å være et *helt* menneske!

Tre internasjonale perspektiver på innhold i skole og barnehage

- **Kultur- og verdiperspektivet (Europarådet)**
 - Verdier, tro, kultur, demokrati, menneskerettigheter
- **Det globale perspektivet (Unesco)**
 - Miljø, kultur, utdanning til vekst: "Education for all", "De fire søylene" (*Learning to know, learning to do, learning to live together, learning to be*)
- **Arbeids- og økonomiperspektivet (OECD)**
 - Strategiske fag/ferdigheter: Morsmål, naturfag, matematikk

Hvem er rammeplanen skrevet for?

- **Nasjonale myndigheter** for å kunne vite hva kulturskole på norsk er
- **Den politiske kulturskoleeier (kommunestyret)** – med oppfordring til vilje om å være en aktiv eier og arbeidsgiver
- **Rådmannen** som administrativ og personalmessig driftsansvarlig
- **Rektor** som daglig leder og faglig ansvarlig
- **Lærere** som omformer plan til praksis
- **Elever og foreldre** som vil vite hva kulturskole er og byr på – både på kort og lang sikt

Rammeplan for kulturskolen – på *ramme alvor!*

- Redskap for å styre
- Redskap for å planlegge
- Redskap for å gjennomføre
- Redskap for elevvurdering
- Redskap for skolevurdering
- Grunnlag for å forvente

Kloke valg mht rom, retning og redskap! Og noen vil bli glade, noen likegyldige og noen vil bli sinte. Slik er det med den saken!

På grunn av en plan, - ikke på tross av

Med erfaring fra 40 år i grunnopplæringen:

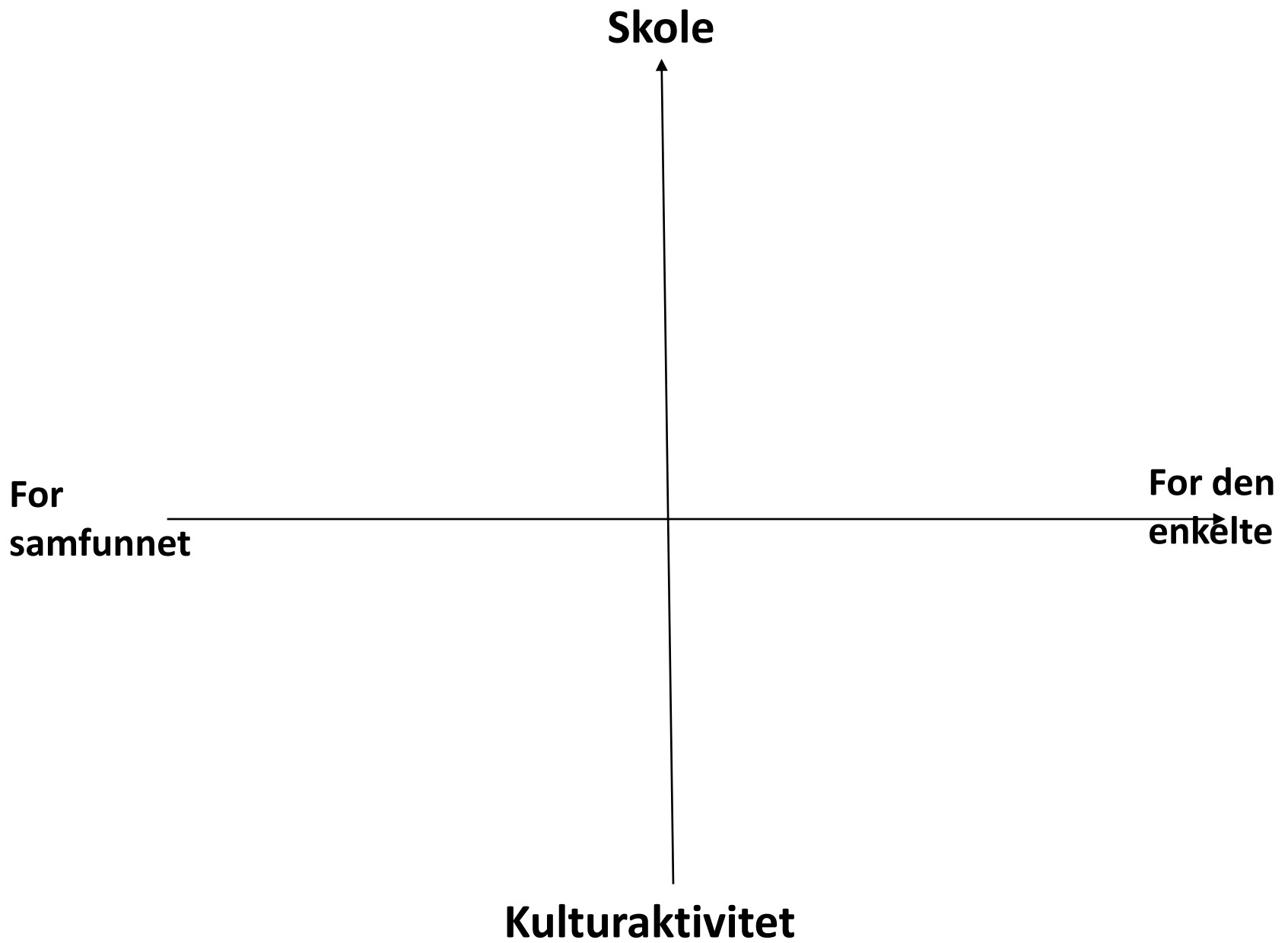
- Det er ingen privatsak å eie en skole.
- Men det er heller ingen privatsak å arbeide der
- Ikke alle vil bli glade for rammeplanen
- Han i ungdomsskolen: *«Jeg har enda til gode å få en ny læreplan som ikke greit lar seg tilpasse til min undervisning.»*

Kulturskolen i bevegelse

- I skoleretning uten å bli *skolsk*
- I politisk retning ved at eierskap og kulturskolen som lokalpolitisk prosjekt må tydeliggjøres og forsterkes. Det er kommunen som eier kulturskolen, ikke rektor 😊!
- I planretning ved at det som skjer av innhold og utvikling i den enkelte kulturskole har rammeplanen som begrunnelse og målene der som siktemål
- Forsterket og tydeliggjort **ledelse** av drift og utvikling
- Mer begrunnet i å være et kommunalt tjenestetilbud på linje med andre tjenester – enn offentlig *subsidiert fritidstilbud*, som noen kan påstå.

Rammeplanen utfordrer

- Det skolske establishment: Hva er kunnskap som skal være lagervare for framtidig liv?
- «Privatpraktiserende pedagoger», men fins det?
- Kulturskolen som del av «de kommunale hemmelige tjenester»: Fra segresjon til integrasjon
- De som mener kulturskole er noe for de spesielt interesserte (hjem med høy pianofaktor)
- De som mener kulturskole er en offentlig subsidiert fritidssysse

..... og fortsetter å utfordre

- - hva som rent selvfølgelig er viktig, og hva som er mindre viktig blant de kommunale tjenestene
- Institusjonen *kulturskole*
- *Fra å måtte ha til privilegiet å eie!*
- Planen som allerede er der: *Den skjulte læreplanen*

«Hvorfor trenger vi egentlig en rammeplan? Det går jo i grunnen greit uten?»

Krav – hva er egentlig det?

- «*Jeg tilbyr deg et krav.*»
 - Invasjon – eller tillitserklæring?
 - «*Elever har krav på krav.*» (Lærere også 😊!)
 - Heldig er den som det blir stilt forventninger til.
- Motivasjon og mestring – hva kommer egentlig først?
- Det skal merkes at vi lærer, for kunnskap kan ikke inntas intravenøst!

Hvorfor er dere her?

- « – *Because every child has a value*»
- *”Noen ble slått til skilling, andre til daler, men de ble alle slått med kongens bilde.”*
- *«Ingen kan have med et andet menneske at gøre uden at bære noget av dets liv i sine hender.»*
(Løgstrup)
- *«I (kultur)skolen skal man træde varsomt, for der bliver mennesker til.»* (H. C. Andersen-skolen, Fyn)

